

Luonnontieteiden opetuksen kehittäminen: Delphi-tutkimuksen ensimmäisen vaiheen tulokset

Taustaa

Delphi (delfoi)-tutkimus on tulevaisuustutkimuksen menetelmä, jossa eri asiantuntijaryhmiltä kysytään heidän ajatuksiaan tulevaisuudesta. Tässä tutkimuksessa Delphi-menetelmän avulla selvitetään yhteiskunnan eri toimijoiden näkemyksiä siitä, millaista luonnontieteellistä ymmärrystä tulevaisuudessa tarvitaan ja mitä tietoja ja taitoja tulisi saavuttaa luonnontieteiden opetuksessa.

Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa tutkimukseen osallistuneet asiantuntijat kertoivat ajatuksiaan siitä, millaiseen tilanteeseen, tapahtumaan tai motiiviin liittyen luonnontieteitä pitäisi opiskella, mitä sisältöjä tai aiheita tulisi opiskella ja millaisia valmiuksia, tietoja tai taitoja tulisi saavuttaa perusopetuksen päättyessä.

Sama tutkimus toteutettiin 19 maassa, osana EU:n 7. puiteohjelman PROFILES -hanketta.

Osallistujat

Tutkimuksen ensimmäiseen vaiheeseen osallistuneet suomalaiset vastaajaryhmät on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1. Delphi-tutkimukseen osallistuneet

Ryhmä	Osallistujat	Lukumäärä	
Lukiolaiset	Lukiolaiset, jotka ovat opiskelleet vähemmän kuin kolme kurssia biologiaa, fysiikkaa tai kemiaa	31	76
	Lukiolaiset, jotka ovat opiskelleet 4-8 kurssia biologiaa, fysiikkaa tai kemiaa	45	
Opettajat ja opettajaopiskelijat	Opettajaopiskelijat (aineenopettajaopiskelijat, luokanopettajaopiskelijat)	39	64
	Luonnontieteiden opettajat (biologia, fysiikka, kemia)	25	
Opettajan-kouluttajat	Kemian ala	3	25
	Fysiikan ala	5	
	Biologian ala	7	
	Alakoulun luonnontieteet	3	
	Muut (maantiede, tietotekniikka yms.)	7	
Tutkijat ja luonnontieteitä työssään soveltavat	Kemian ala	8	22
	Fysiikan ala	1	
	Muut (maantiede, metsätieteet, biokemia yms.)	13	
Yhteensä		187	

Analyysi

Vastaukset analysoitiin kolmessa osassa: (I) tilanne, tapahtuma tai motiivi, johon luonnontieteiden opetus liittyy, (II) sisällöt tai aiheet, joita tulisi opettaa, sekä (III) valmiudet, tiedot tai taidot, joita koulutuksessa tulisi saavuttaa. Analyysin perusteella sisällöt tai aiheet -osa jaettiin kolmeen alaosaan, (a) näkökulmat, (b) teemat, sekä (c) menetelmät. Vastauksissa esiintyneet maininnat ryhmiteltiin sisällön perusteella sen mukaan mitä asioita maininnoissa tuotiin esille.

Taulukossa 2 on esitetty koonti ensimmäisen vaiheen vastausten analyysistä. Tämä yhteenveto toimii tutkimuksen seuraavan vaiheen lähtökohtana.

Taulukko 2. Yhteenveto tutkimuksen ensimmäisen vaiheen vastauksissa esiintyneistä aiheista ja niiden ryhmittely.

Osa I: Tilanne, tapahtuma tai motiivi	Osa IIa: Sisällöt tai aiheet: Näkökulmat	Osa IIb: Sisällöt tai aiheet: Teemat	Osa IIc: Sisällöt tai aiheet: Menetelmät	Osa III: Valmiudet, tiedot ja taidot
☐ Luonnossa selviäminen ☐ Eettiset valinnat/ vastuu omista asioista ☐ Kiinnostavuus/ osaaminen ☐ Arkielämä ☐ Terveys ja lääkkeet ☐ Luonto ja luonnonilmiöt ☐ Ruoka ja ruokailu ☐ Kestävä kehitys /kierrätys, jätteet/ luonnonsuojelu/ kulttuurit/ ympäristöongelmat ☐ Teknologia ja liikenne ☐ Biologia (kasvit, eläimet, evoluutio ym.) ☐ Fysiikka (ilmiöt, energia ym.) ☐ Kemia (ilmiöt, materiaalit, mallit ym.) ☐ Maantiede (maapallo, avaruus, ilmastonmuutos, sää, paikkatieto ym.) ☐ Työelämä/ ammatit/ tuotanto/ yrittäjyys ☐ Luonnossa liikkuminen ☐ Media ☐ Yhteiskunnallinen osallistuminen ☐ Onnettomuudet ☐ Tilanteet koulussa	☐ Kestävä kehitys/ ympäristövaikutukset/ luonnonsuojelu/ kierrätys ja jätteet/kulttuurit ☐ Energia ☐ Terveys/ lääkkeet ☐ Luonnonilmiöt ja -katastrofit ☐ Tekniset laitteet / laitteiden toiminta ☐ Luonnossa selviäminen ☐ Turvallisuus / vaaralliset aineet ja tapahtumat ☐ Ravinto ja ruokailu ☐ Ilmaston lämpeneminen ☐ Kemiallinen reaktio ☐ Vesi ☐ Kotitalous ☐ Ensiapu ☐ Yhteiskunnalliset aiheet/ maankäyttö/säännökset/ tuotanto	☐ Kasvit/sienet/marjat ☐ Eläimet ☐ Evoluutio ☐ Ihmisen biologia ☐ Ekologia ☐ Perinnöllisyys/ molekyylibiologia ☐ Kemia: aineet, materiaalit ja niiden ominaisuudet ☐ Hiili, sen yhdisteet ja kierto ☐ Kemian tutkimusmenetelmät ja symbolit ☐ Sähkö/magnetismi/ elektroniikka ☐ Mekaniikka ☐ Lämpö ☐ Valo ☐ Ydinfyysikka ☐ Ääni ☐ Avaruus/tähtitiede ☐ Maantiede/geologia ☐ Luonnontieteiden perusteet yleensä	☐ Kartat ☐ Paikkatietosovellukset ☐ Luonnontieteiden luonne ☐ Mallit ☐ Ilmiökeskeinen oppiminen ☐ Tutkimustaidot ☐ Kriittinen ajattelu ☐ Soveltaminen ☐ Laskeminen tai mittaaminen ☐ Affektiiviset lähestymistavat ☐ Kiinnostus lähtökohtana ☐ Yhteiskunnallinen osallistuminen ☐ Systeemiajattelu ☐ Syy-seuraussuhteiden käsittely ☐ Tulevaisuusnäkökulma ☐ Yrittäjyys-lähestymistapa	<u>Valmiudet</u> ☐ toimia kestävästi kehitystä edistäen ☐ tehdä terveellisiä valintoja ☐ vaikuttaa turvallisuuteen ☐ jatko-opintoihin ☐ kunnioittaa luontoa ☐ kiinnostua luonnontieteistä <u>Tiedot</u> ☐ yleensä/energiasta ☐ osata toimia/tehdä valintoja <u>Taidot</u> ☐ toimia/ hallita omaa elämäänsä ☐ hyödyntää tai soveltaa ☐ osallistua keskusteluun/ yhteiskunnalliseen toimintaan ☐ etsiä ja lukea informaatiota ☐ arvottaa asioita ☐ ymmärtää luonnontieteiden, teknologian ja yhteiskunnan vuorovaikutussuhteita ☐ tekniset ja tietotekniset taidot ☐ taito yleistää ja yhdistää ☐ ongelmanratkaisutaito ☐ tutkimustaidot ☐ kriittinen ajattelu ☐ innovointitaidot

Lisätietoja:

Professori Tuula Keinonen, tuula.keinonen@uef.fi